

مدیریت دارایی های IT

فاطمه صراف

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

چکیده

امروزه مدیریت دارائی‌های IT، با برنامه‌های نرم افزاری مناسب قابل اجرا است. بسته به اندازه دارائی، نوع سیستم مورد نیاز سازمان انتخاب خواهد شد. در یک از چرخه دارایی، زیر ساخت مدیریت دارائی‌های IT است. چرخه دارائی از تهیه شروع شده و در نهایت بازیافت خواهد شد.

مدیریت دارائی IT، به طور اولیه یک فعالیت مالی است و باید بیش از ردیابی داده‌های عملیاتی بر روی آن متمرکز شد.

تجهیزات اصلی، اجزاء نصب شده، ملزومات و متعلقات، سیستم عامل، نرم افزارهای مجاز و تلفن از جنبه‌هایی

هستند که بیش از سایر جنبه‌ها نیاز به ردیابی دارند. مدیریت دارائی IT مزایایی از قبیل کنترل موجودی، تطبیق با

نرم افزارهای مجاز، کنترل عملیات و پشتیبانی بازیافت تجاری دارد.

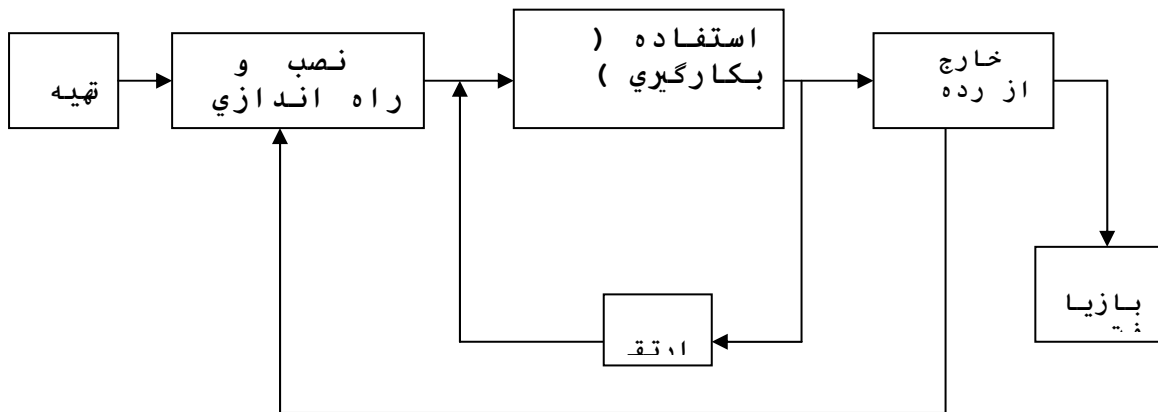
واژه های کلیدی : فناوری اطلاعات، چرخه دارائی، مدیریت دارائی، تطبیق نرم افزاری

مقدمه

سازمان ها غالباً برای ردیابی دارایی های سرمایه ای بزرگ سیستم های کنترل مناسبی را طراحی می کنند. وقتی که سازمان، دارایی های IT⁽⁴¹⁾ را ردیابی می کند، ردیابی دیگر دارایی های سرمایه ای ممکن است با کاهش ارزش احتمالی مواجه شود. علاوه بر این بسیاری از فواید ناشی از ردیابی مالی از دست خواهد رفت. مدیریت دارایی های IT را می توان با یک برنامه نرم افزاری مناسب انجام داد. تصمیم به این که چه نوع سیستمی مورد نیاز است، بستگی به اندازه دارایی و نیاز سازمان به مدیریت آن دارد.

چرخه دارایی

قبل از اینکه وارد موضوع ردیابی و مدیریت دارایی های IT شویم، باید راجع به چرخه دارایی بحث کنیم، چرا که

مدیریت دارایی IT در متن چرخه دارایی قرار دارد. در شکل (1) به چرخه دارایی توجه کنید:

اولین مرحله چرخه دارایی تهیه است. وقتی که دارایی تهیه شد وارد سیستم مدیریت دارایی شده و در آنجا اداره

می شود. به طور ایده آل، سیستم تهیه باید سیستم مدیریت دارایی را تغذیه کند. به محض اینکه سفارش خرید

کامل شد، سازمان گیرنده باید وصول آن را به واحد خرید از طریق تأیید دارایی در سیستم مدیریت اعلام کند.

فاز دوم چرخه دارایی، نصب و راه اندازی است. وقتی که یک دارایی نصب و راه اندازی شد، سیستم باید با داده های مربوط و مناسب به روز شود. این داده ها شامل موارد زیر است: محل، پیکر بندی، ضمانت نامه و هر گونه داده دیگری که می تواند در مدیریت دارایی مفید باشد. به طور مثال، محل ممکن است یک نرم افزار و یا حافظه ای باشد که به یک سیستم کامپیوتری نصب و در محل مشخص خود اجرا می گردد.

سومین فاز سیکل مدیریت دارایی، استفاده است. نرم افزار های خاصی وجود دارند که می توانند میزان استفاده دارایی را به طور دوره ای اندازه گیری کنند به طوری که دارایی های با ارزش که مورد استفاده قرار نگرفته اند، مجدداً مورد بهره برداری قرار گیرند. هر چند وقت یک بار، دارایی مورد بحث ممکن است با چند روش ارتقاء یابد.

از جمله این موارد می توان به تغییر ورژن (Version) نرم افزاری یا اضافه کردن درایو هارد جدید اشاره کرد. وقتی که چنین چیزی اتفاق افتاد، باید پیکربندی دارایی ها متناسب با آن باید ارتقاء پیدا کند.

وقتی که یک دارایی مورد استفاده قرار نگیرد. خارج از زرده تلقی می شود. دارایی که از رده خارج شده، ممکن است هنوز برای سازمان مفید بوده و مجدداً مورد بهره برداری قرار گرفته یا ارتقاء یابد. در غیر این صورت احتمالاً قدری ارزش بازیافتی خواهد داشت که سیستم مدیریت دارایی باید آن ها را تا بازیافت کامل ردیابی کند.

مدیریت دارایی

مدیریت دارایی به طور اولیه یک فعالیت مالی است. لذا، سیستم مدیریت دارایی باید از ردیابی داده های عملیاتی

دارایی ها اجتناب کرده و بر روی جنبه های مالی آن متمرکز شود. برای یک سازمان IT جنبه های ذیل بیش از

سایر

موارد نیاز به ردیابی دارد :

تجهیزات اصلی

اجزاء نصب شده

ملزومات و متعلقات

سیستم عامل

نرم افزار مجاز

تلفن

اجزاء نصب شده، سیستم عامل و نرم افزار های مجاز ممکن است به طور جداگانه و یا به عنوان بخشی از پیکر

بندی اطلاعات بر اساس اینکه چگونه در آینده بعنوان بخش دیگری از پیکربندی مورد استفاده مجدد قرار خواهد

گرفت، ردیابی می شوند. عامل دیگر در تصمیم به ردیابی، نیاز سازمان و نیز میزان مخاطرات احتمالی از عدم انجام

ردیابی است.

مدیریت دارائی اساس سیستم عامل را تشکیل می دهد. داده های سیستم مدیریت دارائی، سیستم عامل را

تغذیه می کنند. هنگامی که گروه نصب و راه اندازی، قطعه جدیدی را نصب می کنند مراحل لازم جهت به روز

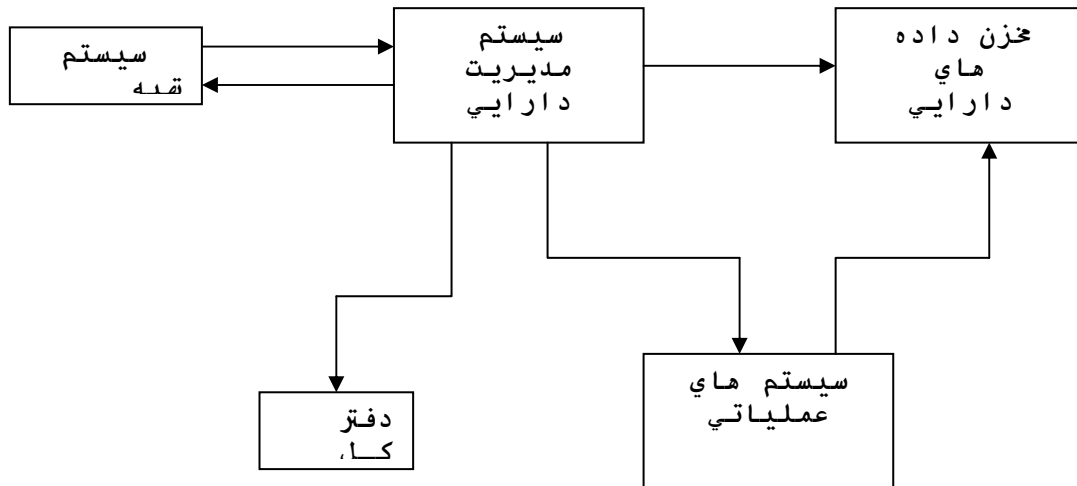
کردن مدیریت دارائی طی خواهد شد. به محض این اتفاق، دارائی بایستی در سیستم مدیریت عامل به عنوان یک

قطعه جدید حاضر و تیم عملیاتی مراحل تولید آن را آغاز خواهند کرد.

ذخیره سازی اطلاعات از داده های مدیریت دارائی، همگام با داده های عملیاتی می تواند برای ارائه اطلاعات جهت

خرید یا سایر تصمیمات به کار رود. شکل (2) ارتباط مشارکتی داده ها را بین سیستم مدیریت دارائی و دیگر

سیستم های مدیریت نظیر تهیه، دفترکل، سیستم عامل و مخزن داده ها نشان می دهد.

مزایای مدیریت دارایی

کنترل موجودی. یکی از منافع اصلی مدیریت دارائی، کنترل موجودی است که یک ورودی مهم برای محاسبه استهلاک جهت سیستم دفتر کل است. کنترل موجودی همچنین از به سرقت رفتن دارایی‌های شرکت جلوگیری می‌کند. کنترل موجودی به همان طریقی که برای دارایی‌های سرمایه‌ای دیگر به کار می‌رود، اعمال می‌شود. اما تا زمانی که یک سیستم مدیریت اختصاصی برای دارایی IT اعمال نشود، منفعی حاصل نمی‌گردد.

جمع هزینه مالکیت. جمع هزینه مالکیت معیاری برای سنجش جنبه‌های عملیاتی یک دارایی است. یک سیستم مدیریت دارایی پویا می‌تواند مقدار هزینه مالکیت را به دو طریق کاهش دهد.

1- با کم کردن هزینه افزایش دارایی

2- کم کردن هزینه دارایی تلف شده که بعد از خرید مورد استفاده قرار نگرفته اند.

سیستم مدیریت دارایی می‌تواند تلاش لازم برای ردیابی دارایی و خطر عدم تطبیق نرم افزارهای غیرمجاز را کاهش داده و عملکرد دارایی را به نحو بهتری تسهیل کند. همه این موارد در جهت کمک به هزینه مالکیت است. تطبیق با نرم افزارهای مجاز. به طور واضح یکی از وظایف اصلی بخش مالی در هر سازمان بزرگ IT، ردیابی تطابق با نرم افزارهای مجاز و حصول اطمینان از تخصیص و به کارگیری صحیح آن است. عدم تطابق نرم افزاری می‌تواند خطرات مالی مهمی را به دنبال داشته باشد. اما اغلب اوقات، تمرکز بر ایجاد تطبیق به جای افزودن ارزش و منافع سازمان، یک اتلاف وقت است.

کنترل و مانیتورینگ عملیاتی. دارایی IT بایستی در جهت افزودن ارزش و منافع سازمان به کار انداخته شود. در اغلب این عملیات بین مدیری که دارائی‌ها را در وضعیتی پویا و فعال نگه می‌دارد و کارمند یا کارمندانی که آن را به منظور افزودن ارزش و منافع سازمان به کار می‌گیرند، تقسیم می‌شود. بکارگیری صحیح دارایی IT وظیفه

سنگینی است.

سیستم مدیریت دارایی می‌تواند اساس سیستم عملیاتی و تدارک اطلاعات حیاتی مورد نیاز آن را وقتی که دارایی

از رده خارج یا نصب و بهره‌برداری مجدد می‌شود، پایه گذاری کند.

تصمیم گیری در مورد نصب و راه اندازی منابع IT. اغلب دارایی‌های IT با اندک درکی از چگونگی به کار گیری

آن نصب و راه اندازی می‌شوند و گاهی اوقات گویا از روی تعمد مورد استفاده قرار نمی‌گیرد. برای مثال یک

کامپیوتر ممکن است نصب و راه اندازی شود و بعداً به ندرت مورد استفاده قرار گیرد. وقتی که داده‌های سیستم

مدیریت دارایی با داده‌های اجرایی ترکیب شوند، تخصیص مجدد منابع به منظور افزودن ارزش سازمان بهتر انجام

می‌پذیرد.

تدارک کارمند مبتدی. کارمندان از پرهزینه‌ترین اجزای یک سازمان هستند. فعال و پویا نگه داشتن آن‌ها امری

جدی است. یک سیستم خوب مدیریت دارایی اساس نظریه و تسهیلات لازم جهت تدارک کارمند مبتدی را ارائه

می‌کند.

کارمند مبتدی کسی است که فقط در این سازمان در زمینه‌ای خاص فعالیت خود را شروع کرده است. جهت

تجهیز کارمند مبتدی، باید او را با هر چیزی که برای شروع کار لازم است آشنا کرد. واضح است که در دنیای

امروز این موارد شامل: یک کامپیوتر که به طرز صحیحی برای انجام کار مخصوص نصب و راه اندازی و با نرم افزار

مناسبی پیکربندی شده است، می‌باشد. از دیگر موارد، دستیابی به داده‌های مناسب، یک خط تلفن و دیگر

تجهیزات است. در طرف دیگر طیف می‌بایستی دستیابی کارمندی که سازمان را ترک کرده به داده‌ها محدود و

همه تجهیزاتی که مسئول آن بوده از رده خارج و یا مورد نصب و راه اندازی مجدد قرار داد.

خرید با آگاهی بیشتر. وقتی سیستم مدیریت دارایی با داده‌های عملیاتی ترکیب شود، سازمان را در ارزیابی

خرید های گذشته و خرید های بهتر در آینده یاری می کند و نیز سیستم مدیریت دارایی با ردیابی فروشندگان

و بررسی داده ها به چگونگی عملکرد آن ها پی می برد.

پشتیبان بازیافت تجاری. اگر کل منابع دارایی از طریق بلایای طبیعی و یا به طور کم تر، در نتیجه لطمات یا سرقت

صدمه ببیند، یک سیستم مدیریت دارایی که به طور صحیحی فعالیت می کند می تواند با سرعت بیشتری دارایی را

بازیافت کند. برای فهم از چگونگی استفاده از منابع دارایی و چگونگی پیکربندی آن ها یک سیستم مدیریت

دارایی محتوی داده هایی است که برای بازیافت بسیار ضروری است.

معیارهای اجرای IT

در اجرای ردیابی سیستم مدیریت دارایی برای تعیین درجه تاثیر آن باید موارد زیر را در نظر داشت :

جمع هزینه مالکیت. از دلایل ضرورت یک سیستم مدیریت دارایی پویا و فعال کاستن هزینه ها است. با کم کردن

هزینه توسعه دارایی می توان جمع هزینه مالکیت را کاهش داد.

به کار گیری نرم افزار غیرقانونی و ریسک عدم تطبیق. در یک سیستم مدیریت دارایی IT، یک دلیل کلیدی برای

مدیریت نرم افزارهای مجاز، کاستن به کارگیری نرم افزارهای غیرقانونی و ریسک عدم تطبیق نرم افزاری است.

عدم تطبیق نرم افزاری و خطرات متعاقب آن را باید به طور مرتب ردیابی و گزارش کرد.

دقت سیستم. دقت سیستم تا حد زیادی وابسته به مقدار زمان و پولی است که صرف سیستم و عملیات اصلی مورد

نظر سازمان می شود. البته تلاش ما همیشه برای رسیدن به دقت 100٪ است ولی در واقع از جنبه نظر زمانی و

پولی این موضوع انجام نشدن است. دقت سیستم باید در تقابل با بازگشت سرمایه در تعادل باشد.

برای سازمان های کوچک با یک هزینه سرمایه کم، جایی که ریسک عدم تطبیق نرم افزاری پایین است، دقت 95٪

کافی است. اما برای سازمان های بزرگ برای رفع نیازهای سازمان دقت بیشتری مورد نیاز است.

نتیجه گیری

سیستم مدیریت دارائی جزء مهم از کل یک سیستم است که برای مدیریت زیر ساخت های فن آوری اطلاعات ضروری است. بدون یک سیستم مدیریت دارایی مناسب زمان و منابع موجودی به هدر رفته و هم چنین خرید تجهیزات و نرم افزارها غیر ضروری صورت می گیرد. با یک سیستم مدیریت دارایی پویا و کارآمد می توان جمع هزینه مالکیت زیر ساخت های فن آوری اطلاعات را کاهش داده و زیر بنای محکمی برای سیستم اجرایی ایجاد کرد. دانستن اینکه منابع IT در کجا و چگونه به کار گرفته می شود برای جنبه های مالی سازمان IT و اجرای عملکرد آن امری حیاتی و ندانستن آن امری هزینه آور است.

منابع و مأخذ

1- کاستلز، مانوئل، عصر اطلاعات، گروه مترجمان، دروه سه جلدی، انتشارت طرح نو تهران:
1380

1. Allee, V.(2002)" Knowledge management",www.city.grand.ab.ca/ccy.km.htm#top.
2. www.city-grand-priaite-ab-ca/ccysdi.htm#top chery,l p(2002),"supporting and facilitating self directed" learning
- 3.rondey,th,(2001)" E-learning strategy development" online information coference,uk
- 4.Houl,c.o.(1972)"the design of Education"jossey-Bass in co,publishers ,London
- 5.bentley,p.(2001)"E-learning" self technology conference,NIOC,Tehran:E-lerning@open university